

Berilo
za obče ljudske šole.

I. del:

Abecednik.

Prvo šolsko leto.

Sestavila

Fr. Gabršek in A. Razingger.

Predelana izdaja.

Cena broširani knjigi K 2·50, vezani K 3·80.

Kot učna knjiga na ljudskih šolah odobrena z odlokom poverjeništv
za uk in bogočastje z dne 22. septembra 1919, št. 4429, oziroma
z dne 19. decembra 1919, št. 6236.

V Ljubljani 1919.

Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Lukas dypor
Spi perenna

Berilo za obče ljudske šole.

I. del:

Abecednik.

Prvo šolsko leto.

Sestavila

Fr. Gabršek in A. Razingger.

Predelana izdaja.

Cena broširani knjigi K 2·50, vezani K 3·80.

Kot učna knjiga na ljudskih šolah odobrena z odlokom poverjenišтва
za uk in bogočastje z dne 22. septembra 1919, št. 4429, oziroma
z dne 19. decembra 1919, št. 6236.

V Ljubljani 1919.

Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

20870/ 1. 1919

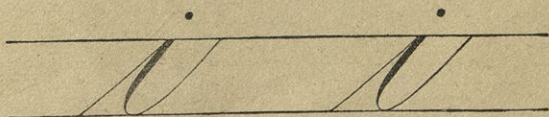
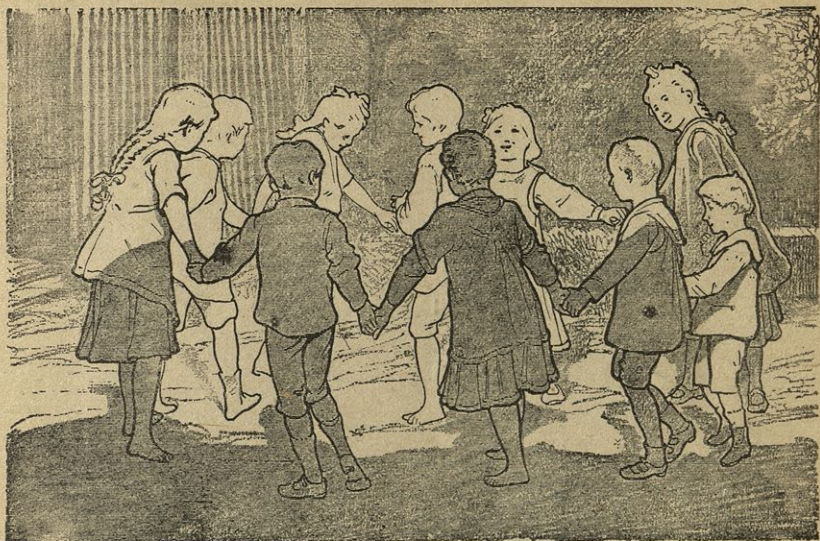

99683

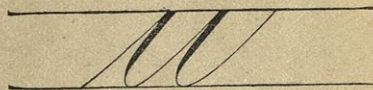
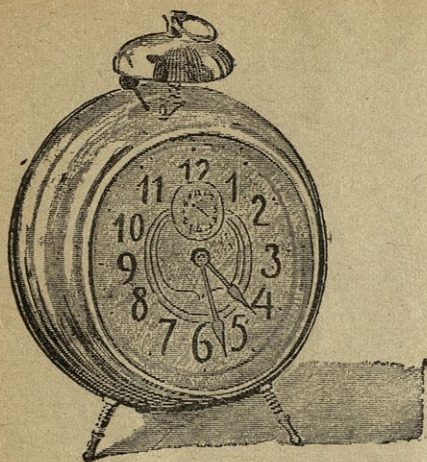
I.

Vaje v pisanju in branju.

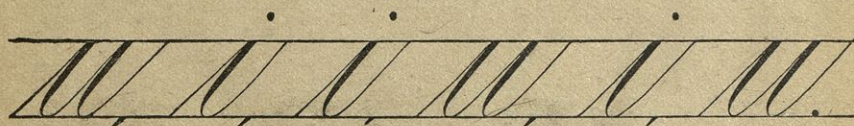

i i

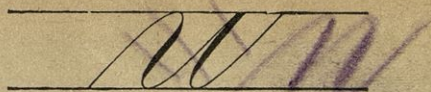

u

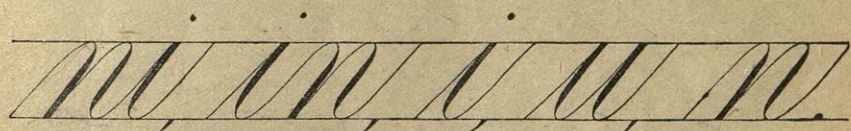

u, u, i, i, u, i.

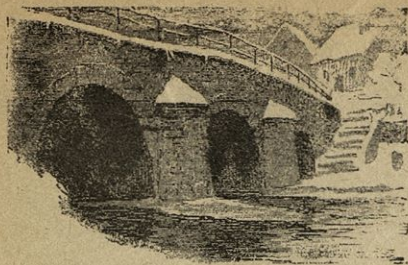

n

ni, in, in, ni.

i, u, u, i, n.

M

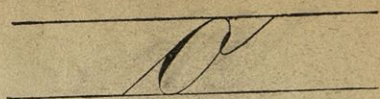
m

Mi Mu Mm.

mu, mi,

um, in, ni, mu.

i, u, n, m.

O

on, o-ni, o-

no, on ni.

on, o-no,

on in o-ni, mi

in o-ni, on ni,

o-ni in o-no.

a

ma = ma, i =

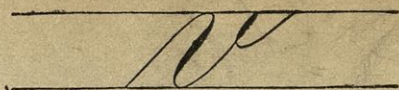
ma, ni = ma.

na-ma, ni-ma,

i-ma-mo,

ma-ma i-ma,

o-na i-ma um.

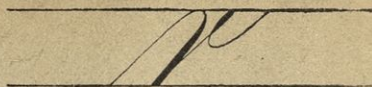
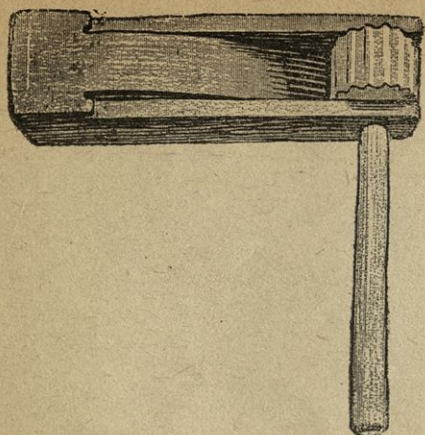

V

vi, no = vi

no = vo vi = no

va-ma, no-vo,
 i-ma no-vi-no,
 ni-ma-mo vi-na,
 u-mi-va-mo.

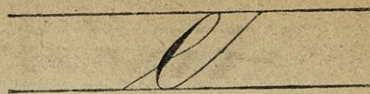

r

ra=ma, ra=ma,

u=ra, mi=ra,

u-ra, o-ma-ra,
na-ra-va, i-ma
ra-no, ra-na u-ra,
na ra-mi.

e

me, i-me, ve,

ve-ra, re-va.

i-me, me-ra, ve-
ra, on ve, re-va
ne ve, me-ri-mo.

a, e, i, o, u.

C

C

ce-na, ve-ci-va

ma-mi-ca

ce-na, ra-ca,
 re-ci, ve-ve-ri-ca,
 ma-mi-ca,
 re-ci-va mu!

č

č

č, o-č, o-či, me-

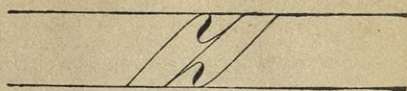
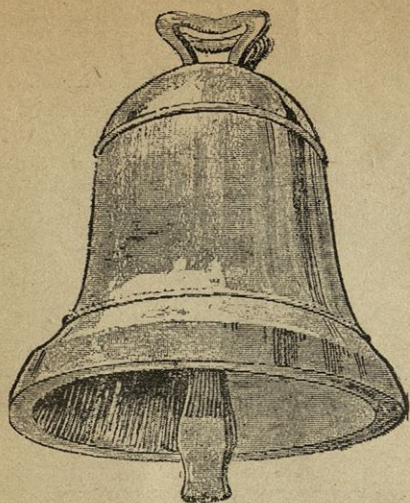
ča, o-na, no-č.

on no-če, o-na

me-če, ni-ma

mo-či, o-če

me u-če, u-či me!

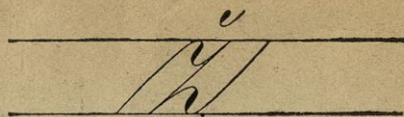
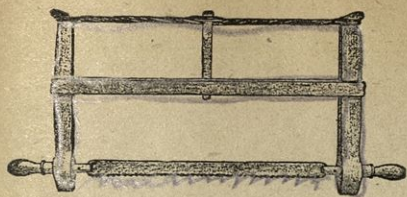

Z

za mi-za

zo-ru zi-ma.

zo-ra, mi-za ni
 u-ma-za-na, na
 vo-zu vo-zi-mo
 re-či, vo-zo-vi.

Ž

žé, žé-na, ro-žá,

žá, ží-na.

že-na, ro-ža,

ve-ža, ni-ma no-

ža, že-na že-ne

ži-vi-no, ne mu-

či-mo ži-vi-ne!

S

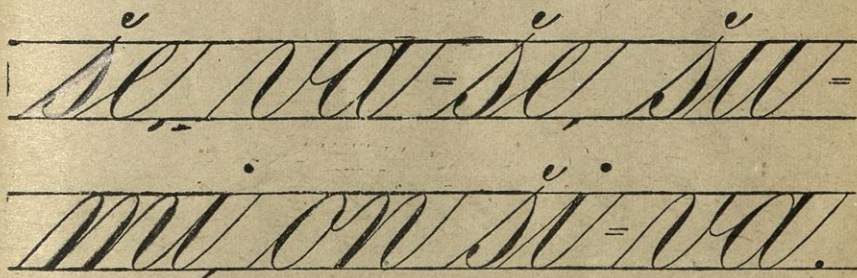
so, so-va, si-

ro, si-mo-vi.

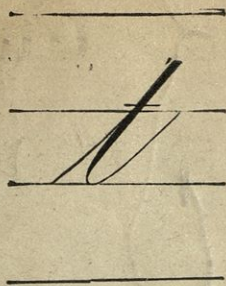
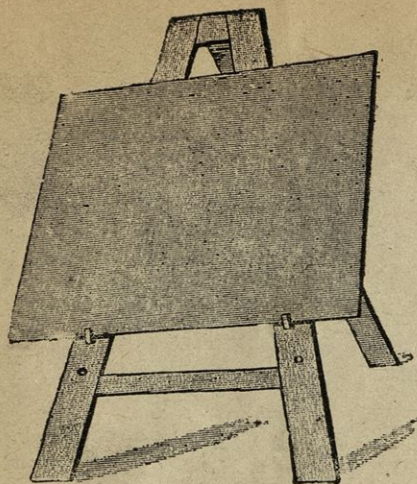
sa-ni, ro-sa,
 i-ma me-so, no-si-
 va, ni-ma me-sa
 in si-ra, u-č'i-mo se!

Š

se-no se su-ši,
 ma-ša mi-ne, ne ši-
 va-mo, ni-ma-mo
 ča-sa, mi-ši so si-ve.

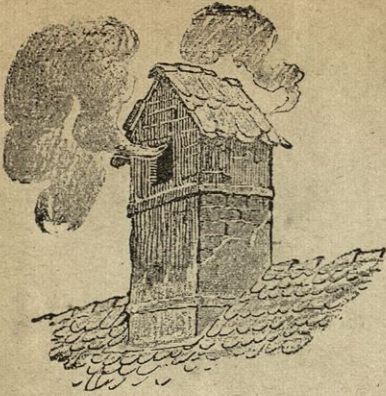
t

ta, ta-re, ti, vi-

ti, te-ta, to-cia,

te-ri-ca ta-re.

te-ta, ma-ti, tat, nit,
te-ta mo-ta ni-ti, ma-
ti me u-či, ne mo-ti
me! ži-to ra-se, to-ča
ta-re ži-to, ni ži-ta, o-
ta-va se su-ši, te-sar
te-še, ne to-ži-te! ti
ni-si u-mit, mo-raš se
u-mi-va-ti, si-ro-ta ni
si-ta, ni-ma ma-te-re
in ne o-če-ta.

—
d **d**
 —

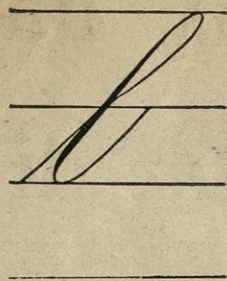
da, dar, do, dom,

de-te, ded, da-

mi-se, dan.

dim, do-ma, du-ri,
ro-ža di-ši, sad do-
zo-ri, va-di se re-da!
ma-ti vo-di de-te, vo-
da de-re, i-mam dom,
na-ša do-mo-vi-na, za
mi-zo se-dim in ri-
šem, ded mi da di-
nar, du-še ne vi-di-mo.

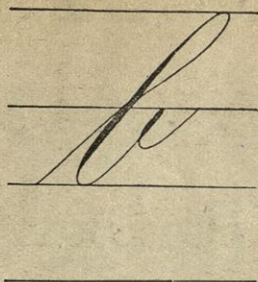
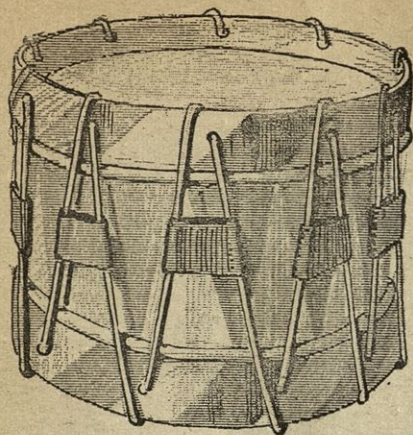
1

le, le-to, lev,

li-si-ca lo-vi,

lov, vol, sol.

li-sa, lu-na, le-vi-ca,
če-lo, se-lo, ši-lo, že-
lo, de-že-la, lan, lo-
vec lo-vi ži-va-li, ze-
le-na do-li-na, mi-la
do-mo-vi-na, vol se
re-di, šo-la mi-ne,
mo-li-mo, u-čen-ci
so ve-se-li, mo-ra-mo
de-la-ti in mo-li-ti,
de-la-vec rad de-la.

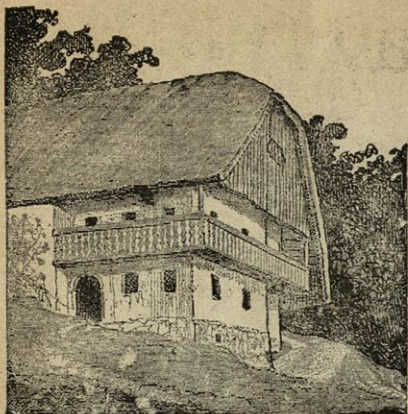
b

bo, bo-sa, bos,

bi-ti-bic, bob,

do-ber dan!

so-ba, ri-ba, ne-bo,
o-bu-va-lo, ob ro-bu
so de-be-le bu-če, be-
re-mo, ra-bi-mo be-
ri-lo, ža-ba ni-ma
zob, ri-bič lo-vi ri-
be, če-be-la i-ma že-
lo, na vo-zo-ve se ne
o-be-ša-mo, na ra-mi
i-ma bo-le-či-no, bo-
ben bob-na: bam-
br-bam.

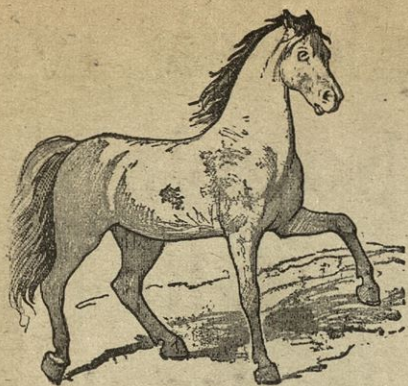
h h

hi-sa mu-ha,

hu-do hu-doh!

me-h, le-nuh.

u-ho, mah, o-reh, vi-
har, že-na bo-le-ha in
hi-ra, i-ma hu-de bo-
le-či-ne, ne mo-re ho-
di-ti, su-ho se-no in
su-ha o-ta-va, o-re-hi
so su-hi, na-bi-ra-mo
mah, le-nuh ne de-la,
hu-da u-ra, vi-har bu-
či, ti-ho ho-di! ne hi-
ti! vo-ham in di-ham.

k

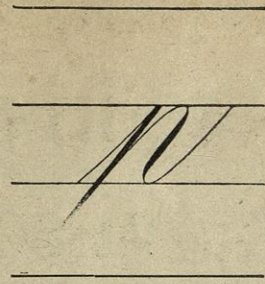
ko, ko-lo, kol,

kos, ki-ta, kis,

re-kar-rak, cük.

o-ko, ka-ča, ko-sa, ko-
za, se-ki-ra, o-zek, ni-
zek, vi-sok, ku-ka-vi-
ca ku-ka, ka-ko ku-
ka? ku-ku! ko-koš
ko-ko-da-ka, ko-za
me-ke-če, ko-sec ko-
si o-ta-vo, ne ka-li
vo-de! rak i-ma koš
in za-dek, ku-ha-ri-ca
ku-ha ko-si-lo, ka-di
se, ne ka-di-te!

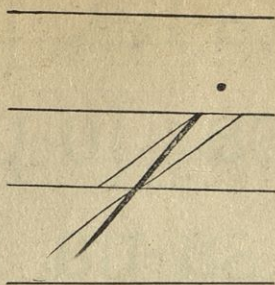
p

pa-pa-sa-pa,

pi-pa-pu-pa,

pe-ca-pec-pot.

pe-te-lin, pe-ro, re-pa,
pe-sa, lo-pa-ta, le-po-
ta, sa-pa pi-še, že-na
pu-li pe-so in re-po,
pe-če-mo po-ti-ce, pe-
ri-ca pe-re pe-ri-lo,
pav i-ma lep rep, tu
i-maš pe-ro in pa-pir,
pi-ši le-po! po-zi-mi
se za-pi-ra-mo in po-
či-va-mo, be-rač ho-
di ob pa-li-ci.

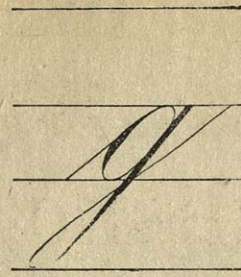
j

ja ma ja je

ca je jed de

haj poj cij

ju-ha, me-ja, ja-bol-ko,
ju-na-ki se bo-ju-je-jo,
če-be-le ro-ji-jo, na ve-
ji je roj, ne je-zi jih,
da te ne o-pi-ka-jo,
o joj! ko-vač ku-je,
o-rač or-je, po-se-ja-li
so ja-ro ži-to, je-len
je bo-ječ, de-ček je
pol-nih lic, je-se-ni
do-zo-re ja-bol-ka.

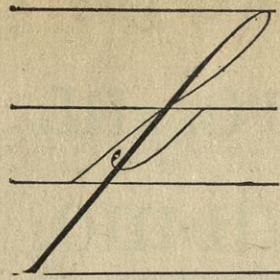
g

go-ba-go-ra,

gos-qu-ba-go-

dec god roy.

go-ve-do go-ni-mo na
go-ro, na go-ro ra-di
ho-di-mo, i-ma-mo ro-
ke in no-ge, go-lob je
siv, gad ni-ma nog,
gos ga-ga, ve-ri-ga je
iz že-le-za, po-ga-če
ra-di je-mo, ža-gar
ža-ga, hi-ša go-ri, na
no-gah no-si-mo no-
ga-vi-ce, u-bo-gaj rad!
po-ma-gaj u-bo-ge-mu!

f

fi-ga, fa-ra,

fa-ra-ni, fu-

ri-na, si-rol.

fi-ge ra-di je-mo, fan-
tič je ve-sel in po-je,
fa-ra je ve-li-ka, i-ma
ve-li-ko fa-ra-nov, fu-
ži-ne so ob vo-di, fi-
žo-lo-va ju-ha je teč-
na jed, fa-za-ne re-
di-mo za-ra-di me-sa,
ži-ra-fe so vi-so-ke
ži-va-li.

a, b, c, č, d,

a, b, c, č, d,

e, f, g, h, i,

e, f, g, h, i,

j, k, l, m, n,

j, k, l, m, n,

o, p, r, s, š,

o, p, r, s, š,

t, u, v, z, ž.

t, u, v, z, ž.

sr=ce, sr=na, sr=

no, tr=ta, gr=ča,

dr=va, črn, črv.

pes lo-vi sr-no. — dr-ži jo za no-
 go. — kr-ti so čr-ni. — na vr-tu
 so tr-te. — ne tr-pin-či ži-va-li! —
 dr-var ce-pi dr-va. — po-le-ti gr-
 mi. — prt je bel. — srp je že-
 le-zen. — vrv je de-be-la. — brv
 dr-ži čez vo-do. — grm je ni-zek. —
 o-reh je trd.

1.*

mla-tič mla-ti. — o-rač **v**la-či. —
 ne ho-di-mo po **b**la-tu! — za-jec je
pla-ha ži-val. — ro-ka i-ma **d**lan. —
 ob hi-šah je **f**lak. — med je **s**la-
 dak. — zi-ma je od-š**l**a od nas. —
gla-va je del te-le-sa. — **h**la-pec
 po-**k**la-da ži-vi-ni kla-jo.

2.

mle-ko ra-di pi-je-mo. — vol **v**le-če
 voz. — de-**k**le **p**le-te no-ga-vi-ce. —
dle-to je o-rod-je. — črv le-ze po
fleh. — pes **s**le-di zaj-ca. — si-
ni-ca je **z**le-te-la na ve-jo. — po

* Vaje s sestavljenimi soglasniki od 1. do 13. beri vzporedno z velikimi črkami!

žle-bu te-če vo-da. — **h**leb je na-
 čet. — ***z** le-vi-co ne pi-še-mo. —
 vas je v le-pi do-li-ni.

3.

o-rač i-ma **p**lug. — **g**lu-šec ne
sli-ši, ni-ma **s**lu-ha. — po-let-je je
 to-**p**lo. — be-se-da i-ma **z**lo-ge. —
 re-ka je **g**lo-bo-ka. — po-tok je
pli-tev. — **h**lod je dolg. — **k**lo-buk
 je nov. — **m**lin je ob vo-di. —
bli-ža se po-mlad. — go-ba **f**li. —
 de-kla **v**li-va vo-do v li-jak. — ne
zlij mle-ka! — lo-nec je **g**li-nen.

4.

o **m**ra-ku ne be-ri! — **p**ra-zen
 sod i-ma ve-lik glas. — do-mo-

* Predloge **k** (**h**), **s** (**z**, **ž**) in **v** beri skupaj z naslednjim zlogom,
 a piši jih ločeno!

bran-ci bra-ni-jo do-mo-vi-no. —
 ne **fra**-ti ča-sa, **dra**-gi brat! —
vra-na po-bi-ra čr-ve. — **sra**-ka
 je pi-sa-na, le-fa po **zra**-ku. —
grah je te-čen. — **kra**-va da-je
 slad-ko mle-ko.

5.

mre-že so **ple**-te-ne. — **pre**-di-ca
 pre-de iz pre-di-va pre-jo. — **bre**-za
 je **dre**-vo. — se-no-že-ti mo-ra-mo
fre-bi-ti. — se-**gre**-ta vo-da **vre**. —
 ne jej ne-**zre**-le-ga sad-ja! — **žre**-be
 je ži-vo. — ne-**sre**-ča ni-ko-li ne
 po-či-va. — **hren** je hud. — o **kre**-si
 se dan o-be-si.

6.

na **bru**-su bru-si-mo no-že. — go-
 lob **gru**-li: gru, gru! — pra-šič

kru-li. — kar **pri-pro-siš,** lah-ko
 no-siš. — do-**bro** o-rod-je de-lo
 pri-kraj-ša. — **tro-vec** tro-bi na rog:
 tra-ra, tra-ra! — **grozd** je sla-dak. —
hro-mec ne mo-re ho-di-ti. — **kro-**
 kar kro-ka: kra, kra! — **bri-vec**
 bri-je. — o-**tro-ci** se **dri-ča-jo** na
 sa-neh. — pre-bi-vam na **gri-ču.** — ob
hri-bu je vas. — mu-ha i-ma **kri-la.**

7.

dva in tri je pet. — ko-vač **zva-ri**
 že-le-zo. — **hva-la** le-pa! — ne po-
kva-ri o-ble-ke! — **zve-čer** za-ha-ja
 soln-ce. — **žve-plo** je ru-me-no. —
cve-ti-ce cve-to. — **tvo-ja** ro-ka
 bo-di u-mi-ta! — **zvon** zvo-ni. — pa-
 zi na **svo-jo** o-ble-ko! — **svi-tek** je
zvit. — v vo-di pla-va-jo ri-be. —
 z vi-li-ca-mi na-ba-da-mo me-so.

8.

zma-ga je na-ša. — bo-di zme-ren
 v je-di in pi-ja-či! — o-žmem go-
 bo. — sme-ta-na je slad-ka. —
 kmet or-je in se-je. — z ma-ter-jo
 ho-dim v cer-kev. — z me-flo po-
 me-ta-mo. — grem z mo-žem, da
 mu po-ka-žem pot. — i-gram se
 z mu-co. — u-mi-vaj se z mi-lom!
 — pri-di k me-ni!

9.

na fna-li ce-pi-mo dr-va. — smod-
 nik se vna-me. — sme-ta-na se
 po-sna-me. — mo-ral sem gna-ti
 čre-do na pa-šo. — sraj-ca se za-
 pne. — de-kla me-si in gne-te. —

gre-di-ca je po-**gno**-je-na. — **mno**-
go u-čen-cev je v ^{na}-ši šo-li. —
kmet no-si **sno**-pe na voz. —
sad-je **gni**-je.

10.

pasf na-sta-vi-mo mi-šim. — na
ste-ni vi-si vla-dar-je-va sli-ka. —
sfu-de-nec je mr-zel. — ta **stol**
i-ma **šfi**-ri no-ge. — **pfi**-ček po-je. —
s ^{te}-boj go-vo-rim. — bož-je o-ko
vi-di tu-di v ^{te}-mi. — k ^{te}-ti rad
za-ha-jam. — z ^{de}-lom si slu-
ži-mo kruh.

11.

fka-lec fke. — **škar**-je so na-bru-
še-ne. — kruh i-ma **skor**-jo in sre-

di-co. — ne dra-ži **psa!** — iz **pše-**
 nič-ne mo-ke se pe-če bel kruh. —
 pra-šič i-ma **šč**e-ti-ne. — de-te gre
zgo-daj **spat** in za-**spi** brez skr-
 bi. — **spo**-mla-di se vra-ča-jo pfi-
 ce se-lil-ke. — jež zba-da z [^]bo-
 di-ca-mi. — v [^]ka-di je re-pa. — ži-
 vi-na ho-di h [^]ko-ri-tu pit.

12.

dr-var **skla**-da dr-va. — slam-nik je
sple-ten iz sla-me. — se-**s**tra **s**tre-
 že bol-ne-mu **s**tri-cu. — **s**tru-na
 br-ni. — so-ba i-ma štiri ste-ne,
strop, fla, ok-na in du-ri. — **zdra**-
 va du-ša pre-bi-va v [^]zdra-vem te-
 le-su. — kdor zgo-daj **vsta**-ja, mu

kru-ha o-sta-ja. — ko-vač ku-je
 s̄ kla-di-vom. — v̄ kle-ti je hlad-no.
 — se-di-mo v̄ klo-peh. — vrt je
 o-gra-jen s̄ plo-tom.

13.

kralj je mo-go-čen. — u-či-telj u-či.
 — molj je ja-ko maj-hen me-tulj. —
 po-ste-lja je po-sfla-na. — po-lje
 ze-le-ni. — u-čen-ci so si pri-ja-
 te-lji. — za-jec je de-te-ljo. — lju-bi
 svo-je star-še! — konj hr-že. —
 ske-denj je go-spo-dar-sko po-
 slop-je. — z̄ no-som vo-nja-mo. —
 na-še živ-lje-nje je po-to-va-nje. —
 je-zdec je-zdi na ko-nju. — s̄ cu-
 njo bri-še-mo. — na nji-vi ra-ste

de-te-lja. — ko-koš **klju**-je s̄ klju-
nom. — **knji**-ga i-ma li-ste. —
s̄ klju-čem za-kle-pa-mo in od-
kle-pa-mo. — hi-ši-ca sto-ji v̄ lju-
bem kra-ju.

---

v V   **V V**

Viktor in Valen-
tin sta učenca.

Viktor gladko bere.

Valentin glasno odgovarja. Vsako nalogo lepo spišeta. V šoli pazita na pouk. Vedno se lepo vedeta. Vsi součenci imajo radi Viktorja in Valentina.

u U   **u U**

*Urha je priden u
čenec. Uloga rad.*

Učitelj ga hvali. Učenci posnemajte Urha!

Uršika in Vid sta na vrtu. Uršika se mirno igra. Vid poka z bičem okoli nje. Udari jo po obrazu. Uršika zajoka. Vid obžaluje svojo neprevidnost. Uršika mu odpusti. Učenci, bodite previdni!

v P   o O

Olga je redna.

P pravem času

hodi v šolo.

Oče jo ljubijo. Ona je tudi po-
božna in rada moli. Otroci, storite
tudi vi tako!

Otilija natrga na vrtu cvetic;
poveže jih v šopek in postavi ljubi
materi na mizo. O, kako so bili
mati veseli!

C c Č **c C č Č**

Cene, ne trati časa!

Čas hitro beži.

Cenite visoko zlati čas! Če hočeš star si odpočiti, moraš mlad se potruditi. Čas mladosti je pomlad življenja. Človek se vsak dan kaj nauči. On kaže v mladosti, kaj bo v starosti. Človek se ne izuči, dokler živi. Česar nimaš, ne poželi!

g G g G

Gregor in Gizela

sta se igrala. Glas-

no je zapel šolski

zvonec.

Gregor je šel hitro v šolo. Gizela bi tudi rada hodila v šolo. Gregor jo vzame s seboj. Gizela je bila vesela. V šoli je sedela mirno in tiho.

e E   e E

*Emil, Egidij, Evgen
in Egon so moška
krstna imena.*

Ema, Emilija, Elizabeta in Evgenija so ženska krstna imena.

Evgen hodi rad v cerkev. Emilija hodi ž njim. V cerkvi pobožno molita in se spodobno vedeta.

i I

i I

Ivan in Irena

sta brat in sestra.

Ivan se je rad

drsal po ledu.

Irena bi se tudi rada drsala. Oba gresta na led. Ireni se vdere led. Vtopila bi se bila skoraj. Ivan jo reši. Vso prehlajeno spremi domov. Irena je dolgo ležala bolna v postelji.

j J j J

Jakec in Jerica

imata na vrtu

vsak svojo gredico.

Jakec cepi drevesa. Jerica sadi cvetice. Večkrat povabita na vrt sosedove otroke, Janka, Jožka, Jurčka, Jelico in Juliko. Otroci jima pomagajo delati. Vsem ugajajo drevesa in cvetice.

h H   **h H**

*Henrik spleza na
hrusko. Hruski
se zlomi veja.*

Henrik pade na tla. Hudo se udari. V posteljo mora leči. Helena, njegova sestra, mu ljubeznivo streže. Henrik ozdravi in ne pleza več na drevesa.

k K   **k K**

Karel je bil doma

skmetov. Če so ga

dali v mesto v šolo

Karel se je pridno učil. Klara, njegova sestra, mu je večkrat pisala. Kako rada bi ga tudi obiskala! Ko gredo oče v mesto, vzamejo Klaro s seboj. Karel je bil vesel Klarinega obiska.

z Z ž Ž z Z ž Ž

*Zdravo telo, naj-
boljše blago. Živi
zmerno!*

Željko, hodi zgodaj spat in vstajaj
zarana! Zdrav in vesel ostaneš.

Veselo srce je pol zdravja.

Z mano zjutraj rano
vstane angel moj,
hodi vedno z mano,
vedno je z menoj.

s S š Š   **S S š Š**

Slavko je delavec.

Simon je vojak.

Sabina je kmetica.

Slavica je učiteljica. Sidonija je šivilja. Stanislav je trgovec. Štefan je rokodelc. Silvester je kovač. Srečko je uradnik. Vsak stan ima svoje veselje in svoje težave.

L L   **L L**

*Ljubljana je veli-
ko mesto. V Ljub-
ljani so lepe hiše.*

V Ljubljani je več cerkva in šol.
Skozi Ljubljano teče Ljubljanica. Čez
Ljubljanico drže mostovi.

Ljubo doma, kdor ga ima. Vsaka
ptica leti rada tja, kjer se je iz-
valila.

Cursive lowercase 't' and uppercase 'T' written on a four-line staff. The 't' has a loop at the top and a tail that goes down to the bottom line. The 'T' is a simple block letter.

Printed lowercase 't' and uppercase 'T' in a simple, bold, sans-serif font.

The sentence 'Trgovec tke platno.' written in cursive on a four-line staff.

The sentence 'Tevica tare lan.' written in cursive on a four-line staff.

Trgovec prodaja blago. Tiskar tiska knjige. Vrtnar sadi drevesa. Lovec strelja divjačino. Kovač kuje železo. Sodar nabija sode. Šivilja šiva obleko.

Teden ima sedem dni. Ti so: nedelja, ponedeljek, torek, sreda, četrtek, petek, sobota.

f F f F

Ferdinand bere. Fi-

lip piše. Filomena po-

je. Franciška plete.

Feliks računi. Friderika riše. To-
maž telovadi. Tončika odgovarja. Ti-
nica pripoveduje. Terezija moli.

Vsi se pridno uče. Učitelju in
staršem delajo veselje.

p P   p P

Podnevi sije soln-

ce. Tonocí vidimo

na nebu mesec in

zvezde.

Petelin.

Petelin jutro znani že:
 „Oj, dete ljubo, vstani že!“
 Če spalo boš mi jutro celo,
 te solnce nič ne bo veselo.
 Le vstani, dete, že je čas!
 Umij roke, umij obraz!
 Potem te solnce bo ljubilo
 in zdravje, moč ti bo delilo.

r R   **r R**

Rajko in Rudolf

sta součencna. Ra-

da hodita v šolo.

Rudolf nekoč ni imel peresa. Poprosi Rajka, naj mu ga posodi. Ta mu rad ustreže. Posodi mu novo pero. Rudolf lepo zahvali Rajka za njegovo postrežnost.

Rudolf in Rajko sta bila odslej še večja prijatelja.

b B   **b B**

*Blažek je pasel
ovce. Bil je vesel
in je piskal na
piščal.*

Blizu njega je pasel sosedov Bogdan. Tudi Bogdan je piskal na piščal. Tako sta si delala Blažek in Bogdan na paši kratek čas. Bila sta vsa srečna in zadovoljna.

d D   **d D**

Lavorin in Drago-

slav sta se igrala

ob cesti. Do njiju

pride tuj gospod.

Prijazno ga pozdravita: „Dober dan!“ Gospod ju vpraša za pravo pot v bližnje mesto. Dečka mu pokažeta pot.

a A   **a A**

Anica in Amalija

sta bili v gozdu. Ja-

gode sta nabirali.

Komu sta Anica in Amalija namenili jagode? Komu drugemu nego očetu in materi! Anica in Amalija sta ljubili svoje starše.

Ljubi starše, vse ljudi,
ker te Bog tako uči!

m M m M

Milica je vedno u-

mita in počesana.

Čleke nima uma-

rane in raztrgane.

Milica ima vse šolske priprave snažne in v redu. Mirno in tiho sedi v šoli na svojem prostoru. Gospodična učiteljica ljubi Milico.

**Dober kup sta red in snaga,
vsakemu sta ljuba, draga!**

n N n N

*Našemu kralju je
ime Peter Prvi.*

Njegovo rodovinsko ime je Karadžordžević. Naš kralj stanuje v Beogradu.

Tam stanuje tudi prestolonaslednik Aleksander Karadžordžević, sin našega kralja Petra Prvega.

---

a A, b B, c C,

ç Ç, d D, e E, f F,

g G, h H, i I,

j J, k K, l L,

m M, n N, o O,

p P, r R, s S,

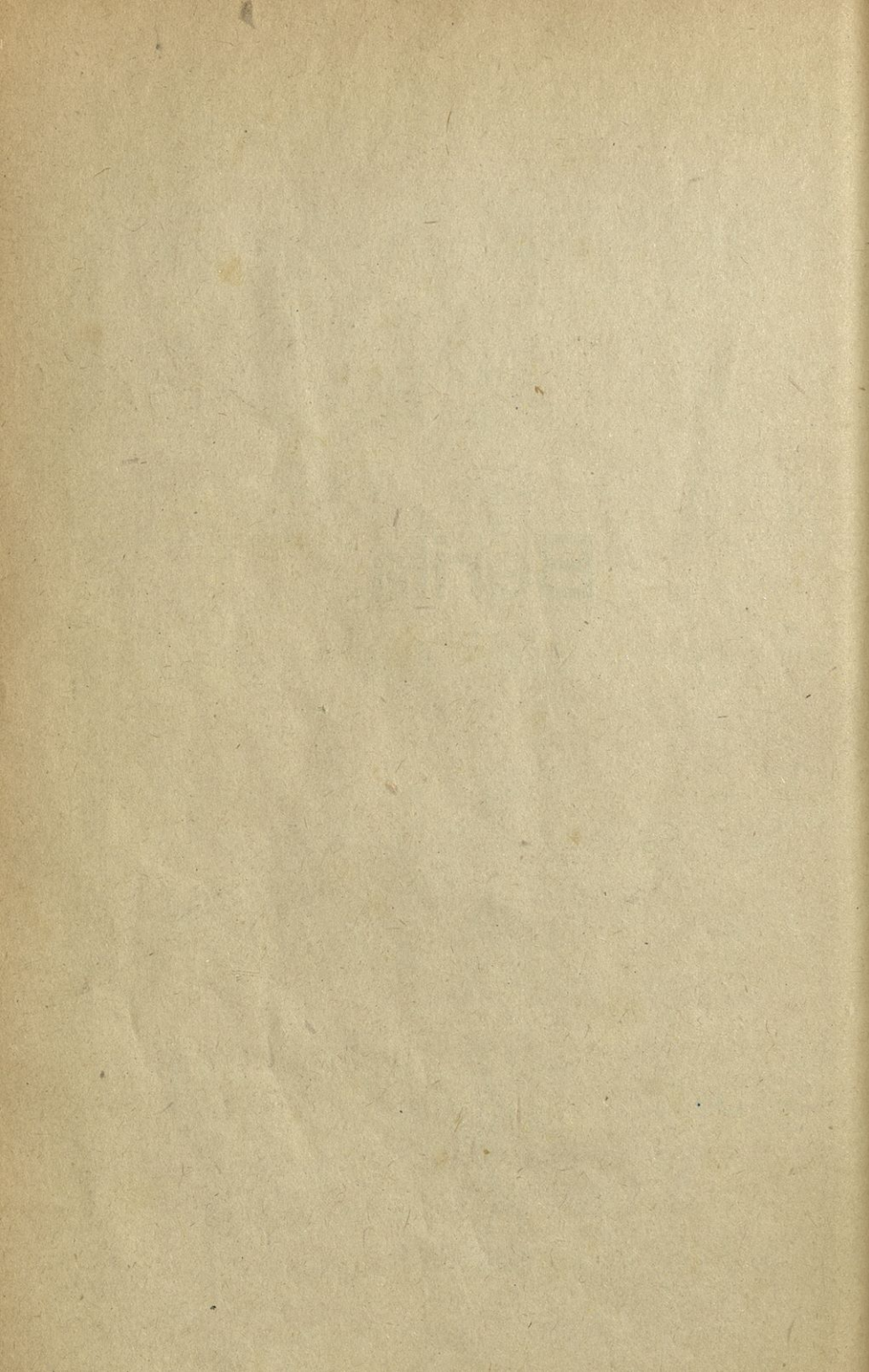
š Š, t T, u U,

v V, x X, y Y, z Z.

a A,	b B,	c C,
č Č,	d D,	e E,
f F,	g G,	h H,
i I,	j J,	k K,
l L,	m M,	n N,
o O,	p P,	r R,
s S,	š Š,	t T,
u U,	v V,	z Z,
	ž Ž.	

II.

Berila.

1. Dobri začetek.

„Bogomil, vstani!“ pokličejo mati zarana svojega sina. „Vstani, zdanilo se je že!“

Bogomil hitro vstane. Sam se umije, počese in obleče. Potem poklekne in moli jutranjo molitev.

2. Jutranja molitev.

O ljubi moj nebeški Bog!
Spet varoval nocoj
dobrotno si me vseh nadlog,
mi sladki dal pokoj.

Moj ljubi Bog, oj hvala ti
in tvojim angelom!
To prosim te, pomagaj mi,
da vedno priden bom!

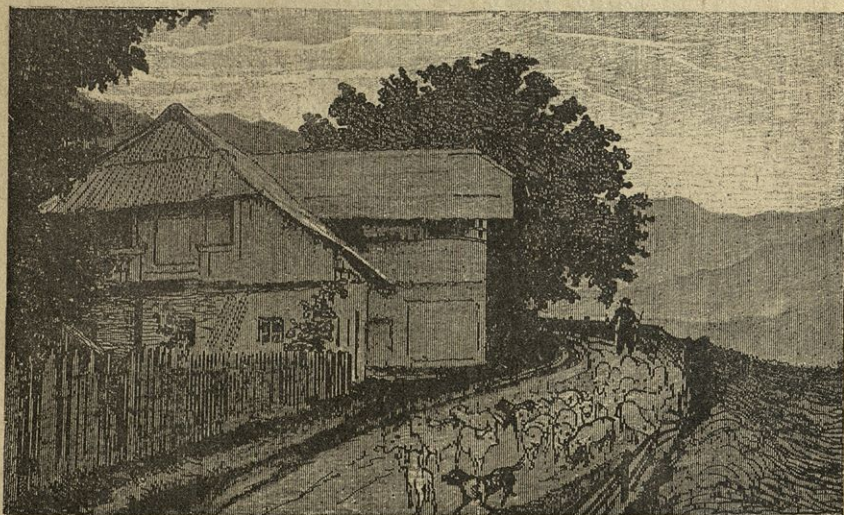
3. Jutro.

Stvari se prikazujejo iz teme. Nebo se žari. Žar oznanjuje solnčni prihod. Mesec in zvezde obledevajo. Gore se zlate. Solnce se prikaže. Jutro je. Rosa se lesketa. Čebelice in metulji veselo letajo od cveta do cveta. Petelin poje,

kokoši kokodakajo, golobje prilete iz golobnjaka in iščejo hrane. Pod streho cvrči lastovica in v zraku žvrgoli škrjanec. Ljudje gredo na delo. Kmet gre na polje, orje in seje. Rokodelec hiti v delavnico, kuje, struži ali pili.

Tudi jaz vstanem, se oblečem, umijem in zmolim jutranjo molitev. Po zajtrku grem hitro v šolo, kjer se pridno učim.

4. Večer.

Solnce zahaja. Nebo se žari. Lahke meglice se vzdigujejo v dolini. Hladen veter pihlja. Kmet zapušča polje. Pastir žene čredo domov. Mati pripravljajo večerjo. Večerni zvon se glasi iz

zvonika. Ljudje molijo večerno molitev. Večernica in druge zvezde se prikažejo. Vse se poda k počitku.

Tudi živali gredo spat. Ptiček spi v svojem gnezdu, zajček v grmiču, mačica za pečjo; vol, krava in ovca počivajo v hlevu; golobček čepi v golobnjaku in petelin na gredi.

5. Večerna.

Mrak se spušča iz višin,
milo klenka zvon iz lin.
Ptičke v gozdu so odpele,
legle spat so cvetke bele.
Zvonček klenka, lepo poje:
„Spavaj sladko, dete moje!“

6. Na kolenu.

Diči, diči, diča,
urno na konjiča,
na konjiča vranega,
dobro osedlanega!

Diči, diči, diča,
deček nima biča,
deček nima ni ostrog,
da pognal bi konja v log.

7. Trije otroci.

Jožek, Nežica in Francek so sedeli skupaj pred hišo. Pogovarjali so se o očetu in materi.

Jožek, starejši brat, pravi: „Včeraj so mi dali oče novo knjižico.“

Sestra pravi: „Meni so kupili mati lep robec za god.“

Francek pravi: „Zvečer nam bodo dali mati mleka in kruha.“

Potem govore še dalje, kako dobra sta jim oče in mati. Jožek tudi pripoveduje o sosedovi deklici, ki so ji umrli mati. Vsi se tiho spogledajo in imajo solzne oči. Francek reče: „Naša mati ne smejo umreti!“

Nato gredo v hišo in nikjer niso tako radi kakor pri ljubih starših.

8. Prehuda beseda.

1.

Dete zalo
se smehljalo,
pa je reklo
mami to:
„Mama moja,
jaz sem tvoja —
ljubim, mama,
te srčno . . .“

2.

Nasmehlja se
mama zase,
pa pokara
hčerko mi:
„Hčerka moja,
resna tvoja
ni beseda —
mlada si . . .“

3.

Dete zalo
zajokalo,
pa je reklo
mami to:
„Mama moja,
jaz sem tvoja —
ljubim, mama,
te srčno . . .“

4.

Zjoče mama
se i sama,
hudo de ji
hčerkin jok:
„Hčerka moja,
jaz sem tvoja —
tiho bodi,
moj otrok . . .“

9. Stanko in Vida.

Malemu Stanku so podarili stric lepo jabolko. Pokaže ga sestri Vidi, rekoč: „Glej, kako lepo jabolko imam! Pojejva ga!“

„Ko bi bilo večje“, odvrne ljubezniva sestra, „bi ga delila; ali ker je tako majhno, pojej ga sam!“

„Ne!“ reče Stanko. „Ako ga pojeva oba, nama bo bolje teknilo.“

Stanko seže po nož in razpolovi jabolko.

10. Uganke.

Šviga, švaga čez dva praga. — Kaj je to?

* * *

Kdo nosi svojo hišo vedno s seboj?

* * *

Luknjica pri luknjici, pa vendar vodo drži. —
Kaj je to?

11. Niko.

Niko je zagledal v kuhinji na mizi nož. Že večkrat so ga mati svarili, naj ne jemlje v roke te nevarne stvari, zakaj nož ni igrača. Zdaj pa ni bilo matere v kuhinji, in živ človek

ne bo vedel, ako si Niko izposodi nož za prav kratek čas, da si odreže v meji palico in se potem z njo odpravi na potovanje okoli domače hiše. Dokler se mati ne vrnejo v kuhinjo, si lahko odreže deset palic, a ne samo ene.

Niko zbeži z nožem iz kuhinje in hiti na dvorišče do vrtno meje. Da bi bil hitreje gotov, ravna z nožem s tako naglico, da nož izpodrsne po gladkem lesu in mu obtiči — v prstu.

Kri preplaši dečka tako, da mu kar sapa zastane. Šele čez dolgo časa ga polijejo solze, ki privabijo na dvorišče mater, vso v strahu in in skrbeh. Seveda je bilo treba ranjeni prst obvezati. A ker je bilo kazni dovolj, rečejo mati in govore:

„Kdor ne uboga, ga tepe nadloga.“

12. Mačice.

Mačice, vsaki dam ime
po tem, kar vsaka zna in ve:

„Ti si Mehkodlačka,
ona je Tihotačka,
ti si Miškojedka,
ona pa Sladkosnedka.“

Lepo je dorasla sleherna mačka;
v naročju igrala se Mehkodlačka,
pod streho je Miškojedka hodila,
po skednju se Tihotačka plazila,
iztikala v kuhinji Sladkosnedka,
jezila deklo brez presledka.

13. Jakec in součenci.

Nekega dne so bili otroci v šoli nekako tihi in žalostni.

Učitelj: „Kaj vam je, da danes niste nič kaj veseli?“

Otroci: „Žalostni smo zavaljo Jakca, ki je zbolel.“

Učitelj: „Ali imate Jakca radi?“

Otroci: „Radi, radi ga imamo.“

Učitelj: „Zakaj ga imate tako radi?“

Jožek: „Nekoč sem izgubil knjigo. Jakec mi jo je poiskal in prinesel.“

Rezika: „Šla sem po poti; velik pes je stal tam; bala sem se ga. Jakec pride k meni ter gre z menoj mimo psa.“

Mihec: „Nesel sem težak jerbas s polja in nisem mogel dalje. Jakec me sreča in mi pomaga nesti jerbas.“

Tako pripovedujejo otroci drug za drugim.

Učitelj: „Jakec je torej res postrežen deček. Rad pomaga vsakemu, komur le more. Molimo zanj, da kmalu ozdravi!“

Jakec ozdravi in pride zopet v šolo. Vsi otroci se ga razvesele.

14. Na dvorišču.

1.

Čiv, čiv, čiv,
komaj da sem živ!
Kokla, skrij pod perutnice
nas uboge, male ptice!
Čiv, čiv, čiv,
komaj da sem živ.

2.

Kok, kok, kok,
 kakšen je ta stok!
 Pritecite, moji ptički,
 vi, nedolžni otročički!
 Kok, kok, kok,
 zdaj je nehal stok.

3.

Kikiriki!
 Orel prileti.
 Semkaj k meni pritecite,
 pod peruti se poskrijte!
 Kikiriki!
 Orel že beži.

15. Ivan.

Oče kupijo Ivanu nov nožek. Ivan gre ž njim na vrt, da se prepriča, kako je oster. Ne da bi mislil kaj slabega, začne rezati debelca mladih dreves.

O mraku sede mati z Ivanom v sobi. Oče pridejo z vrta.

Oče: „Kaj sem videl na vrtu! Mlada drevesca mi je nekdo poškodoval.“

Mati: „Kdo je li to storil?“

Oče: „Ivan, ali si ti videl koga na vrtu?“

Ivan: „Oh, ljubi oče! jaz sem bil na vrtu in sem naredil to škodo. Hotel sem se prepričati, kako oster je novi nožek. Odpustite mi, saj ne bom nikoli več storil kaj takega!“

Oče: „Bodi zazdaj, ker si odkritosrčno povedal, da si to storil!“

16. Kolo.

Kolo, kolo, kolovrat,
vsakdo pleše z nami rad;
kar nas zbranih je otrok,
vsi vrtimo se okrog;
kolo, kolo, kolovrat,
vsakdo pleše z nami rad.

Eden, štiri, pet,
ti si že preštet.
Stopi zdaj na stran,
ti ne boš izbran.

Kolo, kolo se vrti,
kolo gre okrog;
v kolu poje Danica,
ki najlepše zna.
Pela je že sedem let,
sedem let in pol.
Danica se zavrti,
v kolo stopi ti!

17. Jernejček.

Jernejček je bil rado-veden, kar se je največ dalo. Najrajši bi imel očeto-vo uro. Ne morda zato, ker je bila tako lepo svetla in je tako prijazno tik-takala, ampak zato, da bi odprl vse pokrovce in videl, kako se sučejo kolesca. Tudi ni bil zadovoljen, če je gledal lonček s smetano odzunaj. Vanj je moral pogledati, pa ne mislite, da zaradi lončka samega!

Mama je poznala to Jernejčkovo radovednost. Zato pa je postavila lonček smetane lepo na polico, češ, Jernejček, zdaj ga pa le glej!

Toda višja od police je bila Jernejčkova radovednost. Pristavil je stol, zlezal nanj in se z roko spel do lončka. Že ga je držal med prstki, a lonček je moral biti živ, da se je prekucnil s police in padel Jernejčku na glavo, z glave pa na tla.

Jernejček se je seveda ustrašil in si mislil: „Kaj pa, če me je lonček ubil?“

Saj bi se pogledal, je li živ ali mrtev, tudi s stola bi splezal — ali na oči mu je prilezlo nekaj gostega in hladnega, da ni videl nikamor več.

„Na“, se je zasmilil samemu sebi, „zdaj sem pa slep!“

Na njegovo vpitje je pritekla mama, ki ga je postavila s stola in mu razlito smetano sprala z glave in oči. Če se je zgodilo še kaj drugega, naj vam Jernejček pove sam!

18. Matej.

Matej se je igral pomladanskega dne z drugimi otroki na travniku, kjer je bil skopnel ravno sneg. Veseli skačejo po trati, dokler se ne razgrejejo. Tedaj pa slečejo suknjice, da bi se ohladili.

Mimo pride star mož in opominja otroke, naj ne bodo slečeni, da se ne premrazijo in ne zbole. Svoje-

glavni otroci se ne zmenijo za dobri svet in se igrajo do večera na trati. Samo Matej hitro sluša, obleče suknjico in gre domov.

Kmalu nato zboli več teh otrok; dolgo morajo bolni ležati. Matej pa je ostal zdrav in vesel kakor poprej.

19. Mamici za god.

Blagor, srečo
vedno večo
vsi Vam voščimo;
Vaše želje
nam povelje
biti hočejo.

Vas ljubiti,
ne žaliti,
Vam obljubimo;
vse priznati,
> nič legati,
če grešil bo kdo.

Srečna bila,
mama mila,
vselej in povsod!
To hvaležna
deca nežna
vošči Vam za god.

20. Matijček in Milica.

Matijček in Milica sta prišla iz šole domov. V veži vidita starega moža. Bil je slabo oblečen; ves se je tresel od mraza.

Siromak ju nagovori: „Usmilita se me, lačen sem; prosim, dajta mi malo kruha!“

Milica: „Pojdite z nama v hišo, da se malo pogrejete! Danes imamo toplo v hiši.“

Matijček prime siromaka za roko in ga pelje v hišo.
Milica prosi mater: „Ljuba mati, dajte ubožčku
kaj jesti!“

Matijček pa stopi k očetu in pravi: „Oče, podarite
siromaku kako obuvalo!“

Siromak je dobil vsega dosti, česar mu je bilo treba. Preden odide, se zahvali, rekoč: „Malokje sem našel tako milosrčnih otrok, kakor sta vidva. Stotero vama povrni Bog, kar sta izprosila zame pri dobrih starših!“

21. Pripovedka o nosku.

1.

„Danes zopet mi posneta smetana je v skledi!
Veš li, kdo jo je pojedel?
Mimica, povedi!“

2.

— Jaz je nisem, mama, res ne!
Zajček jo posnel je;
glej, kako na desni šapi
in krog ustec bel je! —

3.

„Čakaj, videla takoj bom!
Nosek mi pokaži — — —!
Aj, kako je mehek! — Pa sem
vjela te na laži!“

4.

— Oh, odpusti, saj povem ti
po pravici, mama:
Jaz namazala sem zajčku
šapo, gobček sama. —

5.

„Naj bo; ali vedno pomni:
Nosek vse odkrije,
kadar praviš neresnico,
,laže, laže!' vpije.“

22. Deci.

Le veseli, draga
deca,
se mladostnih
dni!

Vedi: enkrat le
v življenju
zlata nam mla-
dost žari!

23. Deček in psiček.

Deček: *Pridi k meni, psiček moj mladi,
ravno, lepo sedeti se vadi!*

Psiček: *Oh, tako sem majhen, pa bi se učil!
Rad bi še malo brez uka bil.*

Deček: *Ne, psiček, sedaj bo najlažji uk;
pozneje prebil bi dokaj muk.*

---

*Učil se psiček, skoro je znal:
Sedel je ravno, pokonci stal.*

*Znal globoko vodo prebresti
in stvar izgubljeno prinesiti.*

---

*Tega se deček je veselil,
učil se tudi, — pameten bil.*

24. Uganki.

Kdo ima iz samih šivank suktnjo?

* * *

O grdem vremenu se izprehajam, o lepem pa v kotu ležim. — Kaj je to?

25. Kanglica.

Deklica šla je po vodo
z lepo srebrno kanglico.

Zora na nebu sevala,
ptičica v logu pevala.

Jagoda zrela nudi se:
„Daj, le za hip pomudi se!“

„Jagoda rdečka — dober dan!
Ali moj bratec je bolan,

in on ozdravel prej ne bo,
da mu prinesem iz vrelca vodo.

Deklica moram zajeti jo,
preden še solnce obsveti jo . . .“

Hladne vodice zajela je,
bistro domov odhitela je.

Deklica šla je po vodo
z lepo srebrno kanglico.

Deklica je domov prišla,
kanglica bila zlata vsa.

26. Zajček in zelje.

Sestradan in onemogel pride zajček do zelnika. Pcede se mu sline po sladkem založku. Obenem ga obide strah, da bi se mu ne pripetila nesreča, ako bi se lotil zelnatih glav.

„Dober dan, ljubo zelce!“ pozdravi zajček in prijazno pokima z glavo. „Tako rad bi te malo povohal! Rad te imam, zato te naj poljubim na košato tvojo glavico!“

Zelje pa je videlo zajčkovo uboštvu in vedelo, kaj je vzrok njegovi vljudnosti. Zato se je posmejalo in reklo: „Ne poljublaj me, ampak pojej me! Če me ne boš ti, me bodo pa ljudje. Rajše pa se žrtvujem tebi, ker si lačen in ubog.“

27. Uganki.

Je belo ko sneg, zeleno ko detelja, rdeče kot kri, otrokom diši. — Kaj je to?

* * *

Velik sem kot hiša in majhen kot miš, grenak kot žolč; vsi ljudje me radi jedo. — Kaj je to?

28. Najboljše vince za otroke.

1.

Najboljše sladko vince
za deco belo je;
izpod pečin izvira,
prelepo sveti se.

2.

Po logu tiho teče,
živino napoji;
tam ptičica brez plače
si žejo ugasi.

3.

Od tega vinca glava
bolela te ne bo;
telo bo tvoje zdravo
in spanje prav sladko.

29. Petelin in lisica.

Petelin zagleda lisico pa hitro odleti na plot.

„Zleti doli, petelinček, da se kaj pomeniva,“ mu reče lisica.

„Počakaj malo, lisica, da vprašam psa, ali naj zletim“, ji odgovori petelin.

Ko lisica začuje, da je pes blizu, hitro pobegne v gozd.

30. Uganka.

Spomladi dišim, poleti hladim, jeseni redim, pozimi gorim. — Kaj je to?

31. Vran.

Kdo berač je vendar ta?
 Črno suknjico ima;
 zdaj ko sneg leži povsodi,
 k vsaki hiši prosit hodi,
 žalostno kričeč: „Kra, kra,
 kdo mi vendar kruha da?“

Prišla pa je pomlad čez noč,
 beraču prija to na moč;
 krila je svoja široko razpel,
 zletel visoko nad hiše vesel,
 dol hripavo kričal nam:
 „Lepa, lepa hvala vam!“

32. Božje oko.

Janko: „Oče, kaj pomeni oko na cerkvenih vratih?“

Oče: „To kaže, da Bog vse vidi in vse ve. Gleda nas doma in v cerkvi, ponoči in podnevi, v temi in na svetlem. V zemljo, v globoko jamo vidi božje oko. Tudi v postelji, kjer ležiš, se ne moreš skriti Bogu. Bog nam je dal dušo in telo, torej nam vidi v srce. On ve, kaj mislimo in želimo.“

33. Cvetice.

*Ve, ljube cvetice,
zbudite se nam,
ker pomlad preljuša
prihaja spet k vam.*

*Z imenom vas kliče —
Ne spite odslej!
Vijolice, zvončke
pozivlje najprej.*

*Marjetice bele
se tudi zbude
in šmarnice z njimi —
Kako so lepe!*

*Trobentice tudi
pokažite cvet
in tulpe ponosne —
Oj, lep je ta svet!*

34. Ptiček.

Sneg pokriva plan, goro,
burja mrazi nas močno;
z nami zebe ptičice;
reve so brez strešice.

Oj, otrok preljubi moj,
glej, tam čivka ptiček tvoj!
Zebe ga in lačen je,
od slabosti trese se.

V hišico naj gre s tebo,
da bo grel se za pečjo.
Pa mu malo zrnja daj,
da imel bo jesti kaj!

Saj spomladi bo vesel
ptiček hvalo ti zapel,
zdaj samo mu zrnja daj,
da bo jedlo revče kaj!

35. Uganke.

Katera glava nima lic?

* * *

Koliko grahov gre v en lonec?

* * *

Če vržeš kvišku, je belo; če pade na tla, je rumeno.

— Kaj je to?

36. Zvonček in citronček.

Razcvetel je zvonček
tam v zelenem vrtu,
sedel nanj citronček
pa mu šepetal:

„Oj ti beli zvonček,
kaj bi mi bingljaj
tu ponosno
ter bahato
kaj bi se smehljaj?
Daj mi svojo čašico,
da posrebam sladki med,
daj, oj brž mi čašico!“

„Lahkoživi ti citronček,
oj ne kradi mi medice,
ona moje je bogastvo;

pusti, pusti mi medico,
lahkokrili ti citronček!“
prosil ga je beli zvonček.

A citronček lahkoživi,
ga ni slišal, ni ubogal;
že odprl je mlada ustca,
da bi srkal sladki med.

Pa prišel je mali Tonček,
z mrežo je prišel zeleno
in citrončka je ujel.

Zasmejal se mu je zvonček,
zasmejal se mu je Tonček:
„No zdaj si pa sit, citronček!“

37. Ribica.

Tekle so, tekle so bele vodice,
bile so struge jim bele stezice.

V njih so se ribice zlate igrale,
kakor bi ptičice v zraku vršale.

Ribič na travniku vado nastavi,
ribicam v vodi pa deje in pravi:

„Ribice, ribice, semkaj hitite,
lačne ste, revice, tole uživite!“

Ribice modre pa vado spoznajo,
ribiču z vado se vjeti ne dajo.

Mlada le ščukica ribiča sluša,
k vadi približa se in jo pokuša.

Snedena ščukica v trnek se zbode
ribič potegne jo urno iz vode.

38. Na saneh.

1.

Toplo v telescu,
na licu smeh —
Ej, to je veselo
tu na saneh!

2.

Lepo v dolino
sani drče,
brez vse težave
kar samo gre.

3.

A če nezgoda
tako želi,
da v sneg s sani nam
izpodleti:

4.

Iz snega vsak se
brž dvigne tedaj —
in s hriba zopet
v dolino nazaj!

39. Metulj in čebela.

Metulj je letal po cvetju. Kar opazi na nekem cvetu čebelico, ki je srkala iz njega sladki sok. Vpraša jo: „Kaj tičiš vedno le na enem cvetu, a ne obletavaš po vrsti vseh cvetov igraje kakor jaz?“ — „Kakšno korist imaš od te igre?“ reče čebela in odleti polna medu v svojo hišico.

40. Ptičje gnezdo.

*V meji tam na vejici
gnezdo ptičica je splela,
jajca znesla ter jih grela.
Mali se izlegli ptiči,
nežni, slepi in goliči,
pa cvrče: „Pi, pi, pi, pi!
Mila si nam, mamka, ti.“*

41. Pesem nagajivka.

Zima, zima bela
 vrh gore sedela,
 vrh gore sedela
 pa tako je pela,
 pa tako je pela,
 da bo Mirka vzela,
 da bo Mirka vzela,
 ker on nič ne dela,
 ker on nič ne dela,
 ker on nič se ne uči —
 čakaj, čakaj, Mirko til

42. Čebelica in golobček.

Čebelica pade v vodico. Golobček to vidi. Hitro odtrga s kljunom listič od vejice in ga spusti v vodico. Čebelica srečno doseže listič in priplava na njem iz vodice. Golobček zopet sede na drevo. Mimo pride lovec in ugleda golobčka na drevesu. Urno sname puško z rame, pomeri in hoče ustreliti. Čebelica pa pribrenči in piči lovca v roko. Lovcu omahne roka, puška počí vstran, in golobček zleti vesel z drevesa.

43. Nebo.

Nad nami je nebo. Barve je sinje. Večkrat je nebo pokrito z oblaki. Popolnoma jasno je redkokdaj. Na nebu vidimo podnevi solnce, ponoči mesec in zvezde. Zjutraj solnce vzhaja, opoldne stoji najvišje, zvečer pa zahaja.

44. Zarki.

Solnčeece zlato nad gore
zelene vstalo je,
biserne žarke na zemljo
spečo poslalo je.

Prvi žarek poslalo
v rosne je travice —
K nebu povzdignile cvetke
bujne so glavice.

Drugi žarek poslalo
v gnezdeca skrivna je —
V tihi se log oglasila
pesmica divna je

Tretji žarek se Tončka
dramit napotil je,
smuknil na posteljo mehko —
ali se zmotil je.

OR Kdaj že ovčice bele
v loko na pašo je gnal!
Tam si že vriska in piska,
tam bi ga, žarek, iskal!

45. Uganka.

Hrast ima dvanajst vej; na vsaki veji so štiri gnezda;
v vsakem gnezdu je po sedem mladih ptičev, in vsakemu
ptiču je drugače ime. — Kaj je to?

46. Domovina.

Mali Ljubo je vsak večer molil za svojo domovino. Svoji večerni molitvi je dodajal prošnjo: „O Bog, osreči mojo milo domovino!“

Tako so ga naučili mati.

Nekega večera vpraša po končani molitvi svojo mater: „Mamica, kaj je domovina, za katero toliko molimo?“

Mati mu odgovore:

„Sinko moj dragi! Hiša, kjer stanujemo; polje, ki nas obdaja; nebo, ki se razprostira nad nami, to je naša domovina.

Naša domovina je vsa ona prostrana zemlja, po kateri je posejanih mnogo vasi, trgov in mest, kjer živi toliko dobrih in poslušnih otrok slovenskih, hrvatskih in srbskih, ki ljubijo svoje brate in svoje starše, kakor jih ljubiš ti, in ki jih priporočajo Bogu s prav isto molitvico, katero si ti ravnokar izmolil za svoje drage.

Za obrambo te naše lepe domovine je mnogo otrok izgubilo svoje očete, svoje starejše brate, svoje prijatelje in rojake, ki so padli na bojnem polju. Zato smo dolžni, da spoštujemo te dragocene kosti in da ljubimo to zemljo, napojeno z njihovo krvjo.

Sinko moj, domovino je treba ljubiti, spoštovati in braniti, zanjo je treba živeti, zanjo umreti.

47. Otrok in domovina.

1.

*Tebi, domovina sveta,
zvesto sem v ljubezni vdan;
mlada so še moja leta,
vendar tvoj sem državljan.*

2.

*Tebi služi moje delo,
tebi moč, ponos in čas;
zate bo srce gorelo,
ti si moja, tvoj sem jaz.*

48. Lepa naša domovina.

1.

Lepa naša domovina,
oj, junaška zemlja mila,
stare slave dedovina,
da bi vedno častna bila!
Mila, kakor si nam slavna,
mila si nam ti edina,
mila, koder si nam ravna,
mila, koder si planina!

2.

Blagoslov naj se razliva
v tvojih poljih in lesovih;
Bog ljubezni naj prebiva
v tvojih selih in domovih!
v božjem dihu, v božjem varstvu
tvoja ladja varno plava.
Mir s teboj po vsem vladarstvu,
tvojim sinom večna slava!

Vsebina.

* pomeni vezano obliko.

	Stran
I. Vaje v pisanju in branju	3
II. Berila	75
1. Dobri začetek. (Po J. Ščastnega „Čitanki“)	77
2. *Jutranja molitev. (L. Pintar)	77
3. Jutro	77
4. Večer	78
5. *Večerna. (Hinko Medič)	79
6. *Na kolenu. (Oton Župančič)	79
7. Trije otroci	80
8. *Prehuda beseda. (A. P.)	80
9. Stanko in Vida. (Po V. Danilovi „Početnici“)	81
10. Uganke	81
11. Niko. (E. Gangl)	82
12. *Mačice. (V. Hey - A. Funtek)	83
13. Jakec in součenci	83
14. *Na dvorišču. (Vek. Lilija)	84
15. Ivan	85
16. *Kolo. (A. Funtek)	86
17. Jernejček. (E. Gangl)	87
18. Matej	88
19. *Mamici za god. (L. Pintar)	89
20. Matijček in Milica	89
21. *Pripovedka o nosku. (Oton Župančič)	91
22. *Deci	92
23. *Deček in psiček. (V. Hey - A. Funtek)	93
24. Uganki	94
25. *Kanglica. (Oton Župančič)	94
26. Zajček in zelje. (E. Gangl)	95

	Stran
27. Uganki	95
28. *Najboljše vince za otroke. (A. M. Slomšek)	96
29. Petelin in lisica. (Po Ur. Blagojevićevem „Novem Bukvarju“)	96
30. Uganka. („Vrtec“)	96
31. *Vran. (V. Hey - A. Funtek)	97
32. Božje oko	98
33. *Cvetice. (A. Funtek)	98
34. *Ptiček. (F. Šetina)	99
35. Uganke	99
36. *Zvonček in citronček. (Bogumil Gorenjko)	100
37. *Ribica. (Kazimir)	101
38. *Na saneh. (E. Gangl)	103
39. Metulj in čebela. (Po St. Javorjevem „Bukvarju“)	103
40. *Ptičje gnezdo. (Po V. Danilovi „Početnici“)	103
41. *Pesem nagajivka. (Oton Župančič)	104
42. Čebelica in golobček	104
43. Nebo	104
44. *Žarki. (Oton Župančič)	105
45. Uganka	105
46. Domovina. (Po V. Danilovi „Početnici“)	106
47. *Otrok in domovina. (E. Gangl)	106
48. *Lepa naša domovina. (Anton Mihanović - Silvin Sardenko)	107

5-09683

UNIVERZITETNA KNJIŽNICA MARIBOR

20870/1. 1919

COBISS *

000509683

ZA ČITALNICO

Handwritten notes and scribbles on the book cover:
L. 01
L. 02
L. 03
L. 04
L. 05
L. 06
L. 07
L. 08
L. 09
L. 10
L. 11
L. 12
L. 13
L. 14
L. 15
L. 16
L. 17
L. 18
L. 19
L. 20
L. 21
L. 22
L. 23
L. 24
L. 25
L. 26
L. 27
L. 28
L. 29
L. 30
L. 31
L. 32
L. 33
L. 34
L. 35
L. 36
L. 37
L. 38
L. 39
L. 40
L. 41
L. 42
L. 43
L. 44
L. 45
L. 46
L. 47
L. 48
L. 49
L. 50
L. 51
L. 52
L. 53
L. 54
L. 55
L. 56
L. 57
L. 58
L. 59
L. 60
L. 61
L. 62
L. 63
L. 64
L. 65
L. 66
L. 67
L. 68
L. 69
L. 70
L. 71
L. 72
L. 73
L. 74
L. 75
L. 76
L. 77
L. 78
L. 79
L. 80
L. 81
L. 82
L. 83
L. 84
L. 85
L. 86
L. 87
L. 88
L. 89
L. 90
L. 91
L. 92
L. 93
L. 94
L. 95
L. 96
L. 97
L. 98
L. 99
L. 100